

LATVIJAS REPUBLIKAS TIESĪBSARGS

Baznīcas iela 25 Rīga LV 1010; Tālr.: 67686768; Fakss: 67244074; E-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv

Rīgā

2014. gada 6.maijā Nr. 1-6/5
Uz 28.03.2014 Nr.1-04/96-pav

Satversmes tiesas tiesnesim
Gunāram Kusiņam
Jura Alunāna iela 1
Rīga, LV-1010

Par viedokli lietā Nr.2014-03-01

2014.gada 31.martā Tiesībsarga birojā tika saņemts Jūsu 2014.gada 28.marta lēmums, ar kuru tiesībsargs atzīts par pieaicināto personu lietā Nr.2014-03-01(reģistrēts ar Nr.79). Lietā apstrīdēta Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likuma 15.panta pirmās daļas, ciktāl tā nepieļauj vēlēšanu apvienībām iesniegt kandidātu sarakstus novados, kuru iedzīvotāju skaits ir lielāks par 5000, un republikas pilsētās (turpmāk – Apstrīdētā norma), atbilstība Satversmes 91.un 101.pantam. Lēmumā lūgts rakstveidā izteikt viedokli par jautājumiem, kuriem tiesībsarga ieskatā būtu nozīme minētajā lietā.

Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likuma (turpmāk – Pašvaldību vēlēšanu likums) 15.panta pirmā daļa nosaka:

„Republikas pilsētas domes un novada domes deputātu kandidātu sarakstus novados, kuros iedzīvotāju skaits vēlēšanu izsludināšanas dienā ir lielāks par 5000, un republikas pilsētās var iesniegt:

- 1) reģistrēta politiskā partija;*
- 2) reģistrētu politisko partiju apvienība;*
- 3) divas vai vairākas reģistrētas politiskās partijas, kuras nav apvienojušās reģistrētā politisko partiju apvienībā.”*

Savukārt attiecībā uz novadiem, kuros iedzīvotāju skaits vēlēšanu izsludināšanas dienā ir mazāks par 5000, Pašvaldību vēlēšanu likuma 15.panta otrā daļas 4.punkts, papildus panta pirmajā daļā uzskaitītajiem, paredz arī vēlēšanu apvienības tiesības iesniegt kandidātu sarakstu pašvaldību vēlēšanām. Pašvaldību vēlēšanu likuma 15.panta trešā daļa nosaka, ka „vēlēšanu apvienību veido tās personas, kuras ir parakstījušas attiecīgo kandidātu sarakstu, kā arī šajā kandidātu sarakstā pieteiktās personas.” Novada domes deputātu kandidātu saraksts, ja to iesniedz vēlēšanu apvienība, ir jāparaksta ne

mazāk kā 20 vēlētājiem, kuri vēlēšanu izsludināšanas dienā ir reģistrēti dzīvesvietā attiecīgās pašvaldības teritorijā.¹

Tādējādi attiecībā uz kandidātu sarakstu iesniegšanu likumdevējs ir paredzējis atšķirīgu regulējumu novados, kuros iedzīvotāju skaits vēlēšanu izsludināšanas dienā nepārsniedz 5000, attiecībā pret republikas pilsētām un novadiem, kuros iedzīvotāju skaits pārsniedz 5000. Saskaņā ar referenta J.Lagzdiņa Saeimas sēdē 2000.gada 6.aprīlī pausto skaidrojumu, likumdevējs bija paredzējis, ka „*pilsētās un pagastos, kur iedzīvotāju skaits vēlēšanu izsludināšanas dienā ir lielāks par 5000, deputātu kandidātu sarakstus var iesniegt tikai reģistrētas politiskās organizācijas vai partijas, kā arī šo reģistrēto politisko organizāciju reģistrētas apvienības; savukārt mazākās pašvaldībās, kurās pastāvīgo iedzīvotāju skaits ir mazāks par 5000, tāpat kā līdz šim varētu iesniegt deputātu kandidātu sarakstus arī vēlētāju apvienības.*”² Tādējādi ir redzams, ka ar minētajiem grozījumiem likumdevējs ir noteicis atšķirīgu regulējumu tā sauktajās „lielajās pašvaldībās”.

Satversmes 101.pants paredz, ka „*[i]kvienam Latvijas pilsonim ir tiesības likumā paredzētajā veidā piedalīties valsts un pašvaldību darbībā, kā arī pildīt valsts dienestu.*” Savukārt Satversmes 91.pantas nosaka, ka „*Visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā. Cilvēka tiesības tiek īstenotas bez jebkādas diskriminācijas.*” Kā norādīts Eiropas vietējo pašvaldību hartas preambulas 5.atkāpē, pilsoņu tiesības piedalīties valsts lietu pārvaldīšanā pieder pie demokrātijas principiem, kas kopīgi visām Eiropas Padomes dalībvalstīm. Turklāt, Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām (turpmāk – starptautiskais pakts) 25.panta (a) punkts paredz katra pilsoņa tiesības „*piedalīties valsts lietu kārtošanā gan tieši, gan ar brīvi izraudzītu pārstāvju starpniecību.*” Satversmes 101.pants paredz ne tikai pilntiesīgu Latvijas pilsoņu un Eiropas Savienības pilsoņu, kas pastāvīgi uzturas Latvijā tiesības nodot savu balsi pašvaldību vēlēšanās, bet arī realizēt tā sauktās pasīvās vēlēšanu tiesības, t.i., kandidēt pašvaldību vēlēšanās.³

Kā, citējot Satversmes tiesas secinājumu lietā Nr.2007-21-01, ir norādījis pieteicējs, Satversmes 1.pantā ietvertais demokrātijas jēdziens interpretējams kopsakarā ar pašvaldības principu un pilsoņu tiesībām piedalīties publisko tiesību pārvaldīšanā.⁴ Pašvaldības jēdziena skaidrojums ir iekļauts Eiropas vietējo pašvaldību hartā, saskaņā ar kuru vietējā pašvaldība nozīmē vietējās varas tiesības un spēju likumā noteiktajās robežās regulēt un vadīt nozīmīgu valsts lietu daļu uz savu atbildību un vietējo iedzīvotāju interesēs.⁵ Eiropas vietējo pašvaldību hartas paskaidrojošajā ziņojumā ir uzverts, ka pašvaldību tiesības ir jārealizē demokrātiski veidotām institūcijām.⁶ Līdz ar to pašvaldību mērķis, tai skaitā, pilsoņu tiesību piedalīties pašvaldību darbā un kandidēt pašvaldību vēlēšanās mērķis ir nodrošināt, ka vietējiem iedzīvotājiem ir dota iespēja demokrātiskā veidā regulēt noteiktus publiskās dzīves aspektus savā pašvaldībā vietējo iedzīvotāju interesēs. Šajā kontekstā ir svarīgi

¹ Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likuma 16.panta pirmā daļa.

² Latvijas Republikas 7.Saeimas ziemas sesijas piecpadsmitā sēdes stenogramma, pieejama: <http://www.saeima.lv/steno/2000/st0604.html>.

³ Satversmes tiesas 2006.gada 15.jūnija spriedums lietā Nr.2005-13.-0106, 13.5.punkts

⁴ Vēlētāju apvienības „Jūrmalnieki” kandidātu konstitucionālās sūdzība, 3.lpp.

⁵ Eiropas vietējo pašvaldību harta, 3.panta pirmā daļa.

⁶ Council of Europe, European Charter of Local Self-Government, Explanatory Report, ETS No.122, Commentary of Article 3 para.2.

nodrošināt, ka tieši vietējiem iedzīvotājiem ir dotas adekvātas iespējas piedalīties pašvaldību darbā.

Tomēr Satversmes tiesa ir norādījusi, ka Satversmes 101.pantā paredzētās subjektīvās pašvaldību vēlēšanu tiesības nav absolūtas.⁷ Pats Satversmes 101.pants nosaka, ka tiesības piedalīties valsts un pašvaldību darbā izmantojamas „*likumā paredzētā veidā*”. Tādējādi Satversmes 101.pantā, kā arī Starptautiskā pakta 25.panta (a) daļā ietvertās pasīvās vēlēšanu tiesības ir ierobežojamas, tomēr jebkuram šo tiesību ierobežojumam ir jābūt likumā noteiktam, attaisnojamam ar leģitīmu mērķi un samērīgam.⁸ Turklāt Satversmes tiesa ir norādījusi, ka „*pamatoti šo tiesību ierobežojumi ir pieļaujami tikai tiktāl, ciktāl tie nav pretrunā ar Satversmes 1.panta minēto demokrātijas jēdzienu, vispārīgu vēlēšanu būtību un citiem Satversmes pantiem, ka „vēlēšanu tiesību ierobežojumi tiek uzverti samērā jūtīgi un kā izņēmumi no principa tie, protams, ir interpretējami šauri*””.⁹

Personām, kuras vēlas piedalīties republikas pilsētu un novadu, kuros iedzīvotāju skaits pārsniedz 5000, domes vēlēšanās likumdevējs ir izvirzījis nosacījumu būt iekļautam partijas vai partiju apvienības kandidātu sarakstā. Lai gan likumā nav noteikts konkrēts pienākums būt par partijas biedru, ir maz ticams, ka partijas vai partiju apvienības būtu ieinteresētas iekļaut savos kandidātu sarakstos bezpartejiskus kandidātus un tādā veidā, ņemot vērā ierobežoto kandidātu skaitu sarakstā, liegtu iespēju kandidēt saviem biedriem. Tādējādi faktiski likumdevējs ir rezervējis tiesības kandidēt „lielo pašvaldību” vēlēšanās tiem kandidātiem, kas ir kādas politiskās partijas biedri. Minētais ierobežojums tika noteikts Pašvaldību vēlēšanu likumā¹⁰ ar 2000.gada 6.aprīļa likumu,¹¹ kas stājās spēkā 2000.gada 4.maijā. Grozījumi likuma 15.pantā, izskatot likumprojektu Nr.204 7.Saeimā tika iekļauti tikai likumprojekta sagatavošanā uz 3.lasījumu, tādēļ atsevišķs normas skaidrojums vai anotācija ar tajā norādītu grozījumu leģitīmo mērķi nav publiski pieejama.

Latvijā ir ieviesta proporcionāla vēlēšanu sistēma, kas ir balstīta uz kandidātu sarakstiem. Viens no mērķiem sarakstu iesniedzēju loka ierobežošanai varētu būt noteikta skaita vēlētāju atbalsta iepriekšēja nodrošināšana, lai nodrošinātu efektīvu vēlēšanu norisi. Pašvaldībās, kurās iedzīvotāju skaits nepārsniedz 5000, vēlētāju apvienības kandidātu saraksta reģistrēšanai ir jānodrošina 20 vēlētāju paraksti, savukārt lielākās pašvaldībās šāds atbalsts var tikt apliecināts caur partijas reģistrāciju.¹² Kā attiecībā uz parlamentārajām vēlēšanām norāda Eiropas Padomes komisija demokrātijai caur tiesībām (turpmāk – Venēcijas komisija), šādas kārtības nodrošināšana vispārīgi ir pieņemama, lai izslēgtu nenopietnu kandidātu piedalīšanos vēlēšanās.¹³ Arī ANO Cilvēktiesību komiteja norāda, ka minimālā atbalstītāju skaita

⁷ Satversmes tiesas 2006.gada 15.jūnija spriedums lietā Nr.2005-13.-0106, 14.punkts.

⁸ Satversmes tiesas 2006.gada 15.jūnija spriedums lietā Nr.2005-13.-0106, 14.punkts

⁹ Satversmes tiesas 2000.gada 30.augusta spriedums lietā Nr.2000-03-01, 1.punkts.

¹⁰ Pirms grozījumiem, kas stājās spēkā 2009.gada 1.jūlijā Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likums saucās Pilsētas domes un pagasta padomes vēlēšanu likums.

¹¹ Grozījumi Pilsētas domes un pagasta padomes vēlēšanu likumā, 7.Saeimas likumprojekts Nr.204., pieejams: http://helios-web.saeima.lv/bin/lasa?LP0204_3.

¹² Saskaņā ar Politisko partiju likuma 12.panta otro daļu partijas dibināšanai ir nepieciešams 200 biedru.

¹³ Report on thresholds and other features of electoral systems which bar parties from Access to parliament (II), No.CDL-AD(2010)007, 15 March 2010, para.9.

noteikšana, lai kandidētu vēlēšanās, ir pieļaujama.¹⁴ Venēcijas komisija labās prakses apkopojumā vēlēšanu jautājumos norāda, ka pienākums savākt noteiktu skaitu parakstu, lai varētu kandidēt vēlēšanās teorētiski ir savienojams ar vispārēju vēlēšanu principu.¹⁵ Tomēr vienlaikus ANO Cilvēktiesību komisija ir norādījusi, ka, ja personai, lai kandidētu vēlēšanās, ir noteikta prasība uzrādīt minimālā skaita vēlētāju atbalstu, šādu prasībai ir jābūt saprātīgai un tā nedrīkst būt par šķērslī kandidēšanai.¹⁶ Gan Eiropas Drošības un sadarbības organizācija,¹⁷ gan Venēcijas komisija¹⁸ savās rekomendācijās norāda, ka šādam skaitam nevajadzētu pārsniegt vienu procentu no attiecīgā apgabala balsstiesīgo vēlētāju kopskaita. Tādējādi prasība uzrādīt noteiktu skaitu atbalstītāju pati par sevi nav uzskatāma par nesamērīgu pasīvo vēlēšanu tiesību ierobežojumu, tomēr tai ir jābūt saprātīgai.

Turklāt, nosakot to personu vai politisko organizāciju loku, kuri ir tiesīgi iesniegt kandidātu sarakstus pašvaldību vēlēšanās, ir jāatceras, ka kandidātu sarakstu skaita ierobežošana nevar būt pašmērķis ierobežojuma noteikšanai. Attiecībā uz politisko partiju skaita ierobežošanu parlamentārajās vēlēšanās, Venēcijas komisija ir norādījusi, ka „*dažas no jaunajām demokrātijām uzskata, ka valdības stabilitāte un efektīva darbība var tikt sasniegta, ierobežojot partiju skaitu, kas piedalās vēlēšanās. Tomēr šāds viedoklis ir pretrunā Eiropas standartiem, kas piemērojami vēlēšanu procesam.*”¹⁹ Līdzīgs secinājums varētu tikt attiecināts arī uz kandidātu sarakstu skaitu pašvaldību vēlēšanās. Turklāt jāatceras, ka vēlēto orgānu sadrumstalotības novēršanai proporcionālā vēlēšanu sistēma jau nosaka piecu procentu no nodoto balsu kopskaita sliksni kā priekšnoteikumu ievēlēšanai republikas pilsētas vai novada domē.²⁰ Tādējādi, tiesībsarga ieskatā, ierobežojot to personu vai politisko organizāciju loku, kas ir tiesīgas iesniegt kandidātu sarakstus pašvaldību vēlēšanās, likumdevējs nevar atsaukties tikai un vienīgi uz nepieciešamību ierobežot kandidātu sarakstu skaitu.

Kā vēl viens no mērķiem šādu kandidātu sarakstu iesniegšanas kārtībai varētu būt partiju sistēmas stiprināšana. Daļība politiskajos procesos caur reģistrētām politiskajām partijām ir Latvijas parlamentārās demokrātijas pamatā, un spēcīgu, stabilu politisko apvienību pastāvēšana nenoliedzami stiprinātu Latvijas demokrātiskās tradīcijas. Turklāt politiski aktīvo iedzīvotāju apvienošanās likumā noteiktā kārtībā reģistrētās partijās veicina šādu politisko spēku darbības atklātību, kā arī finansiālo un politisko atbildību. ANO Cilvēktiesību komiteja ir norādījusi, ka personu tiesībām kandidēt vēlēšanās nevajadzētu tikt nesaprātīgi ierobežotām, pieprasot tām būt par

¹⁴ ANO Starptautiskais pakts par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām, Vispārējs komentārs Nr. 25, ANO Cilvēktiesību Komitejas 57. sesija, Ženēva, 1996. gada 12.jūlijs, 17.punkts.

¹⁵ European Commission for democracy through law, Code of good practice in electoral matters. Guidelines and Explanatory Report, No.CDL-AD(2002)23-rev, Venice, 18-19 October 2002, para.8, page 16; skat. arī Organization for Security and Co-operation in Europe, Guidelines for Reviewing a Legal Framework for Elections, Second Edition, OSCE, 2013, p.38.

¹⁶ ANO Starptautiskais pakts par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām, Vispārējs komentārs Nr. 25, ANO Cilvēktiesību Komitejas 57. sesija, Ženēva, 1996. gada 12.jūlijs, 17.punkts.

¹⁷ Organization for Security and Co-operation in Europe, Guidelines for Reviewing a Legal Framework for Elections, 2nd edition, OSCE, 2013, page 39, pieejams: <http://www.osce.org/odihr/elections/104573>.

¹⁸ European Commission for democracy through law, Electoral Law, No.CDL-EL(2013)006, Strasbourg, 3 July 2013, page 23, pieejams: [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-EL\(2013\)006-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-EL(2013)006-e).

¹⁹ European Commission for democracy through law, Guidelines and explanatory report on legislation on political parties: some specific issues, Study No.247/2004, 15 April 2004, para.16.

²⁰ Pašvaldību vēlēšanu likuma 41.panta otrā daļa.

partijas vai kādas noteiktas partijas biedru.²¹ Tomēr lai konstatētu, ka Apstrīdētā norma „nesaprātīgi” neierobežo pieteicēju pasīvās vēlēšanu tiesības un nav pretrunā ar Satversmes 101.pantu, ir nepieciešams izvērtēt, vai pastāvošais normatīvais regulējums nenosaka nesamērīgas prasības politisko partiju dibināšanai, kas faktiski liegtu pieteicējiem kandidēt pašvaldību vēlēšanās.

Savā konstitucionālajā sūdzībā pieteicējs norāda uz likumā noteikto prasību politiskās partijas dibināšanai acīmredzamu nesamērību. Lai pamatotu savu apgalvojumu, pieteicējs norāda, ka politisko partiju dibināšanai un darbībai ir nepieciešams (i) dibinātāju skaits, kas nav mazāks par 200; (ii) izveidot partijas pārvaldes institūcijas; (iii) reģistrēt politisko partiju reģistrā, kas ietver reģistrēšanas maksu un statūtu pieņemšanu; (iv) ievērot uz politiskajām partijām attiecināmos finansiālās darbības noteikumus; kā arī (v) veikt zvērināta revidenta revīziju.

Attiecībā uz pārvaldes institūciju izveidi, nepieciešamību iesniegt gada pārskatu, valsts nodevu reģistrācijai un statūtu nepieciešamību jānorāda, ka līdzīgas prasības saskaņā ar Biedrību un nodibinājumu likumu tiek noteiktas jebkurai biedrībai vai nodibinājumam. Turklāt, saskaņā ar Politisko partiju likuma 37.pantu zvērināts revidents pārbauda partijas gada pārskatu tikai tādā gadījumā, ja partijas līdzekļu apgrozījums pārskata gadā ir bijis lielāks par 10 minimālajām mēnešalgām. Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumu Nr. 77 „Noteikumi par valsts nodevu par ierakstu izdarīšanu politisko partiju reģistrā” otrā panta 2.3.punktu valsts nodeva par politiskās partijas reģistrāciju ir 27,03 euro. Ņemot vērā politisko partiju statusu un darbības mērķus, kā arī nepieciešamību nodrošināt to darbības tiesiskumu, šādas prasības politiskās partijas reģistrācijai un darbībai nav uzskatāmas par nesamērīgām.²²

Attiecībā uz politisko partiju dalībnieku skaitu, Venēcijas komisija norāda, ka valstīm vajadzētu atturēties no pārmērīgu prasību noteikšanas attiecībā uz partijas biedru teritoriālo pastāvību vai minimālo biedru skaitu.²³ Nenoliedzami minimālā biedru sakaita noteikšana vienlaicīgi var kalpot par pierādījumu nepieciešamajam vēlēšanu atbalstam,²⁴ lai pārliecinātos, vai partija ir uzskatāma par nopietnu kandidātu vēlēšanās. Tomēr šādos gadījumos ir īpaši svarīgi raudzīties, lai minimālais biedru skaits, kas nepieciešams, lai dibinātu politisko partiju, ir saprātīgs un nav nesamērīgi apgrūtināošs.²⁵

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta 2012.gadā veikto pētījumu, noteikta biedru skaita reģistrēšana ir viens no visizplatītākajiem noteikumiem partiju reģistrēšanai Eiropas Savienībā.²⁶ Saskaņā ar minēto pētījumu Latvijā (kopā ar Slovākiju), lai reģistrētu politisko partiju tiek pieprasīts viszemākais nepieciešamais partijas

²¹ ANO Starptautiskais pakts par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām, Vispārējs komentārs Nr. 25, ANO Cilvēktiesību Komitejas 57. sesija, Ženēva, 1996. gada 12.jūlijs, 17.punkts

²² Arī Venēcijas komisija ir atzinusi, ka pienākums reģistrēt politiskās partijas kā tāds nav pretrunā ar Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 10.un 11.pantu, skat. European Commission for Democracy through Law, Guidelines and Explanatory Report on Legislation on Political Parties: Some Specific Issues, Study No.247/2004, Venice, 15 April 2004, page 3.

²³ European Commission for Democracy through Law, Guidelines and Explanatory Report on Legislation on Political Parties: Some Specific Issues, Study No.247/2004, Venice, 15 April 2004, page 3.

²⁴ OSCE and Venice Commission, Guidelines on Political Party Regulation, Venice, 15-16 October 2011, para.78, pieejams: <http://www.osce.org/odihr/77812?download=true>.

²⁵ Turpat.

²⁶ European Parliament, Directorate General for Internal Policies, Criteria, Conditions, and procedures for establishing a political party in the Member States of the European Union, 2012, page 43, pieejams: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2012/462512/IPOL-AFCO_ET\(2012\)462512_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2012/462512/IPOL-AFCO_ET(2012)462512_EN.pdf)

dibinātāju skaits - 200.²⁷ Savukārt Lietuvā un Igaunijā, lai reģistrētu politisko partiju, nepieciešamais biedru skaits nedrīkst būt mazāks par 1000.²⁸

Saskaņā ar Centrālās vēlēšanu komisijas datiem²⁹ iedzīvotāju skaits republikas pilsētā 2013.gada 1.jūnija pašvaldību vēlēšanu izsludināšanas dienā bija no 25405 iedzīvotājiem Jēkabpilī līdz 696263 iedzīvotājiem Rīgā. Jūrmalas pilsētas iedzīvotāju skaits minētajā dienā bija 57461. Tādējādi tiesībsargs secina, ka attiecībā uz dalību republikas pilsētu domju vēlēšanās, kas ir konstitucionālās sūdzības pamatā, prasība nodrošināt 200 biedru partijas dibināšanai nav uzskatāma par nesamērīgu.

Visbeidzot tiesībsargs vērš uzmanību uz to, ka Eiropas Drošības un sadarbības organizācija ir ieteikusi Latvijā pastāvošo aizliegumu neatkarīgajiem kandidātiem piedalīties parlamenta vēlēšanās pārskatīt, lai nodrošinātu pilnīgu 1990. gada EDSO Kopenhāgenas dokumenta,³⁰ kā arī Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām 25.panta prasību izpildi.³¹ Pieteicējs uzskata, ka līdzīgs secinājums varētu tikt attiecināts arī uz pašvaldību vēlēšanām. Tiesībsarga ieskatā demokrātiskas pārvaldes, plurālisma un vietējo iedzīvotāju aktīvas politikās darbības pašvaldībā veicināšanas viedokļa bezpartejisku kandidātu sarakstu iekļaušana pašvaldību vēlēšanās būtu atbalstāma. Tas attiecināms ne tikai uz iedzīvotāju skaita ziņā mazākām pašvaldībām, bet uz jebkuras republikas pilsētas vai novada domes vēlēšanām, kurās politiski aktīva vietējo iedzīvotāju grupa vēlētos kandidēt uz domes deputātu vietām. Tomēr vienlaicīgi jānorāda, ka arī šādā gadījumā likumdevējs būtu tiesīgs izvēlēties noteiktu ierobežojošu mehānismu, lai izslēgtu nenopietnu kandidātu dalību vēlēšanās.³² Turklāt visu kandidātu vienlīdzības nodrošināšanai, paredzot bezpartejisku kandidātu sarakstu dalību pašvaldību vēlēšanās būtu jānodrošina atbilstoši kontroles mehānismi, īpaši attiecībā uz vienlīdzīgu priekšvēlēšanu kampaņas finansēšanas uzraudzību.

Ar cieņu,
Tiesībsarga vietniece

I.Piļāne

²⁷ European Parliament, Directorate General for Internal Policies, Criteria, Conditions, and procedures for establishing a political party in the Member States of the European Union, 2012, page 43, pieejams:

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2012/462512/IPOL-AFCO_ET\(2012\)462512_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2012/462512/IPOL-AFCO_ET(2012)462512_EN.pdf), skat. arī pētījuma 1.pielikumu.

²⁸ Turpat., 1.pielikums.

²⁹ Informācija pieejama Centrālās vēlēšanu komisijas interneta vietnē: <http://cvk.lv/pub/public/30521.html>.

³⁰ Organization for Security and Co-operation in Europe, Document of the Copenhagen meeting of the Conference on the Human Dimension of the CSCE, 29 June 1990, para.7.8, pieejams: <http://www.osce.org/odihr/elections/14304>.

³¹ Organization for Security and Co-operation in Europe, Latvia Parliamentary Elections 2 October 2010, OSCE/ODHR Limited Election Observation Mission Final Report, Warsaw, 10 December 2010, page. 4 and 18.

³² Piem. Zviedrijā vēlēšanās ir atļauts piedalīties politiskajām partijām un grupām, kuru dibināšanai netiek noteikts konkrēts dibinātāju skaits, tomēr kandidēšanai nacionālā parlamenta, reģionālajās vai vietējo pašvaldību vēlēšanās tiek pieprasīti attiecīgi 1500, 100 vai 50 vēlētāju paraksti. Skat. European Parliament, Directorate General for Internal Policies, Criteria, Conditions, and procedures for establishing a political party in the Member States of the European Union, 2012, page 41, pieejams: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2012/462512/IPOL-AFCO_ET\(2012\)462512_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2012/462512/IPOL-AFCO_ET(2012)462512_EN.pdf)